

جراحی زیبایی و تدلیس در نکاح
از منظر فقه و حقوق موضوعه ایران

مؤلفین:

سمیه معروفی آذر

میر حیدر میر نقی زاده

(پژوهشگر دوره دکترا - قاضی دادگاه خانواده و مدرس دانشگاه)

سرشناسه	: معروفی آذر، سمیه، ۱۳۷۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: جراحی زیبایی و تدلیس در نکاح از منظر فقه و حقوق موضوعه ایران/مؤلفین سمیه معروفی آذر، میرحیدر میرنقی زاده.
مشخصات نشر	: تهران: شاپرک سرخ، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۹ ص.: جدول، نمودار.
شابک	: ۲۵۰۰۰۰ ریال-۷-۲۷۳-۴۶۳-۶۰۰-۹۷۸ :
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: زنانشویی -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Marriage law -- Iran
موضوع	: زنانشویی (فقه) -- ایران
موضوع	: Marriage (Islamic law) -- Iran
موضوع	: فریبکاری (فقه)
موضوع	: (Deception (Islamic law
موضوع	: فریبکاری -- ایران
موضوع	: Deception -- Iran
موضوع	: جراحی پلاستیک -- ایران
موضوع	: Surgery, Plastic -- Iran
شناسه افزودن	: میرنقی زاده، میرحیدر، ۱۳۵۷ -
رده بندی کنگره	: KMH۵۲۲
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵۰۱۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۹۰۱۰

عنوان: جراحی زیبایی و تدلیس در نکاح از منظر فقه و حقوق موضوعه ایران

مؤلفین: سمیه معروفی آذر-میرحیدر میرنقی زاده

نوبت چاپ: اول بهار ۱۳۹۸

ناشر: شاپرک سرخ

چاپ و صحافی: شاپرک

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۶۳-۲۷۳-۷

انتشارات شاپرک سرخ

تهران، میدان انقلاب اسلامی، ابتدای خیابان آزادی، کوچه شهید جنتی، پلاک ۲۴ واحد ۱

۰۹۱۲-۲۱۴۴۶۰۰

۰۲۱-۶۶۹۳۳۷۴۶

www.shaparac.com

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر متعلق به مؤلفین بود و هرگونه تکثیر و کپی برداری از این کتاب غیر

قانونی میباشد و پیگرد قانونی خواهد داشت

پیشگفتار:

تدلیس یعنی فریبکاری، فریب دادن، پنهان کردن عیب چیزی. تدلیس نوعی تقصیر عمد محسوب و عبارت از به اشتباه انداختن دیگری به منظور مصمم کردن او به صدور اعلام اراده موجب عمل حقوقی است و قبول الزام یا الزاماتی یا برعکس به منظور اینکه شخص از قبول الزام یا الزاماتی و انعقاد معامله‌ای صرف‌نظر کند تدلیس را به موجب ماده ۳۹۶ ق. م در زمره اختیارات آورده و فقط اختصاص به بیع ندارد و گناشته از جنبه‌ی مدنی ممکن است مجازات جزایی نیز به بار بیاورد تدلیس یکی از موضوعات مهمی است که در ایران در جرایم علیه خانواده به آن پرداخته شده در ماده ۸۷۳ ق. م. ا. می. ر. اساس فریب در ازدواج هر یک از طرفین ناصادقی و توسل به وسایل خدعه‌آمیز در نکاح که امری مقدس ازدواج را خدشه‌دار کرده و مجازات آن را به موجب ماده ۴۷، ق. م. ا. ل. م. بخش تعزیرات مصوبه سال ۷۵ به حبس تعزیری از ۶ ماه تا ۲ سال محکوم خواهند شد.

موضوع زیبایی باعث اعتماد به نفس و - سی - نیندن کلمه آن باعث انرژی در همه‌ی ایام تا حال شده و هیچ موجودی زشت پسند به نیست ما بنده خداوند یکتا هستیم و خداوند زیبایی را دوست دارد بر این اساس - جراحی زیبایی یکی از پیشرفت‌های علم پزشکی بوده و از لحاظ حرمت زیبایی موجب تغییر خلقت اولیه انسانی نبوده و ملاک حرمت تغییر مربوط به صورتی است که از طریق خلق جدید و ضدیت با آفرینش باشد و از لحاظ تدلیس در کسانی جراحی زیبایی با وجود جایز بودن و حرام نبودن آن در نکاح گفته شدن آن به صلاح‌تر و نیکوتر خواهد بود.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
.....	زیستگفتار:
۱۵	..... مقدمه:
۲۰	..... پرسش اصلی:
۲۱	..... سوابق مربوط، پیشینه نظری و عملی:
۲۲	..... فرضیه و پرسش:
۲۳	..... هدف و کاربرد: بیان نام بهره وران:
۲۵	..... گفتار اول
۲۵	..... تحلیل و بررسی تدوین در قراردادها در فقه و حقوق موضوعه ایران
۲۶	..... ۱-۱ مقدمه:
۲۷	..... ۲-۱ مفهوم تدلیس:
۲۹	..... ۱-۱-۲ تعریف فقهی حقوق تدلیس:
۳۱	..... ۳-۱ تدلیس در شریعت اسلام:
۳۴	..... ۴-۱ مطالعه تطبیقی در حقوق ایران، اسلام، فرانسه، انگلیس:
۳۵	..... ۱-۴-۱ روش نظام های حقوقی نسبت به تدلیس:
۳۷	..... ۱-۴-۱-۱ تعریف تدلیس:
۳۸	..... ۱-۴-۱-۲ عنصر مادی تدلیس:
۳۹	..... ۱-۴-۱-۳ گفتار تدلیس قولی:
۴۰	..... ۱-۴-۱-۲-۲ حفظ سکوت:
۴۱	..... ۱-۴-۱-۳ عنصر روانی تدلیس:
۴۲	..... ۱-۴-۱-۳-۱ قصد مدلس:
۴۳	..... ۱-۴-۱-۴ تاثیر تدلیس مدلس:
۴۴	..... ۱-۴-۱-۵ تدلیس ثالث:
۴۵	..... ۱-۴-۱-۶ اثر حقوقی تدلیس ضمانت اجرا نتیجه:
۴۹	..... گفتار دوم
۴۹	..... تحلیل و بررسی تدلیس در ازدواج

۵۰	۲-۱ مقدمه
۵۰	۲-۲ تعریف خانواده
۵۲	۲-۳ اهمیت خانواده :
۵۳	۲-۳-۱ اهمیت خانواده از لحاظ اجتماعی:
۵۴	۲-۴ تعریف ازدواج
۵۶	۲-۵ مفهوم تدلیس در ازدواج:
۵۷	۲-۶ صور اظهار تدلیس
۵۷	۲-۶-۱ صور اثباتی
۵۸	۲-۶-۲ صور سلبی
۵۹	۲-۶-۳ صور تردید و ابهام
۶۰	۲-۷ انواع تدلیس
۶۰	۲-۷-۱ تدلیس در خصوص عرف قرارداد
۶۲	۲-۷-۲ تدلیس در ویژگی های فیزیکی
۶۳	۲-۷-۳ تدلیس در ویژگی روحی روانی
۶۳	۲-۷-۴ تدلیس در ویژگی های تربیتی : اقلیم
۶۳	۲-۷-۵ تدلیس در هویت تاریخی
۶۳	۲-۷-۶ تدلیس در وضعیت فرهنگی
۶۴	۲-۷-۷ تدلیس در وضعیت اجتماعی
۶۴	۲-۷-۸ تدلیس در وضعیت اقتصادی
۶۴	۲-۷-۹ تدلیس در وضعیت سیاسی
۶۴	۲-۸ عیوب موجب فسخ نکاح:
۶۵	۲-۸-۱ عیوب مخصوص مردان عبارتند از:
۶۵	۲-۸-۲ عیوب مخصوص زن، عبارتند از:
۶۶	۳-۸-۲ عیوب مشترک میان زن، و مرد:
۶۷	۲-۸-۳-۱ کفر و ارتداد و تغییر دین:
۶۸	۲-۹ مفهوم شرط ضمن عقد
۶۹	۲-۱۰ شروط عمومی صحت شرط ضمن عقد
۶۹	۲-۱۱ اقسام شرط ضمن عقد نکاح:
۶۹	۲-۱۱-۱ شرطی که فاسد و مفسد عقداست:
۷۱	۲-۱۱-۲ شرطی که فاسد ولی مفسد عقد نیست:

- ۷۱..... ۲-۱۱-۳ شرطی که صحیح است و عدم آن موجب خیار فسخ برای مشروط له می شود:
- ۷۲..... ۲-۱۱-۳-۱ اقسام شرط صحیح؛
- ۷۲..... ۲-۱۱-۳-۱-۱ الف_ شرط صفت؛
- ۷۳..... ۲-۱۱-۳-۱-۲ ب_ شرط فعل؛
- ۷۳..... ۲-۱۱-۳-۱-۳ ج_ شرط نتیجه؛
- ۷۴..... ۲-۱۱-۴ شرط نداشتن رابطه زناشویی برای مدت معین یا همیشه؛
- ۷۵..... ۲-۱۱-۵ شرط بجه دار نشدن از طرف هر یک از زوج و یا زوجه؛
- ۷۵..... ۲-۱۱-۶ شرط عدم ازدواج مجدد از طرف زوجه علیه زوج؛
- ۷۶..... ۲-۱۱-۷ شرط خیار در عقد نکاح؛
- ۷۷..... ۲-۱۱-۸ شرط خارج نکردن زوجه از شهر خودش توسط زوج و سکنی در شهر معین؛
- ۷۷..... ۲-۱۱-۹ شرط خیار در مهر؛
- ۷۸..... ۲-۱۱-۱۰ شرط عدم مهر از طرف زوج یا زوجه؛
- ۷۹..... ۲-۱۱-۱۱ شرط بوار در دواج موقت؛
- ۸۰..... ۲-۱۲ بررسی آثار تدلیس در ازدواج - زمنظر فقه و حقوق موضوعه ایران:
- ۸۱..... ۲-۱۲-۱ دیدگاه فقها در خصوص فسخ نکاح؛
- ۸۲..... ۲-۱۲-۱-۱ دیدگاه اول) در فسخ نکاح به دور معاقبت؛
- ۸۲..... ۲-۱۲-۱-۲ دیدگاه دوم) فسخ نکاح در صورت تخلف از شرط صفت؛
- ۸۲..... ۲-۱۲-۱-۲-۱ تدلیس از جانب زن؛
- ۸۳..... ۲-۱۲-۱-۲-۲ تدلیس از جانب مرد؛
- ۸۴..... ۲-۱۲-۲ تفاوت تدلیس با تخلف از شرط صفت؛
- ۸۶..... ۲-۱۳ آثار فقهی حقوقی فسخ نکاح به جهت تدلیس؛
- ۸۶..... ۲-۱۳-۱ مهریه
- ۸۶..... ۲-۱۳-۱-۱ حکم مهریه از دیدگاه فقیهان؛
- ۸۷..... ۲-۱۳-۱-۲ حکم مهریه از دیدگاه حقوق دانان؛
- ۸۷..... ۲-۱۳-۱-۲-۱ فسخ نکاح قبل از نزدیکی؛
- ۸۸..... ۲-۱۳-۱-۲-۲ فسخ نکاح بعد از نزدیکی؛
- ۸۹..... ۲-۱۳-۲ نفقه ماده ۱۱۰۹؛
- ۹۰..... ۲-۱۳-۳ ارث؛
- ۹۱..... ۲-۱۴ عده؛

- ۹۲ ..... ۲-۱۵ خسارت ناشی از تدلیس:
- ۹۳ ..... ۲-۱۶ جرم فریب در ازدواج (موضوع ماده ۸۷۳ قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲).
- ۹۴ ..... ۲-۱۶-۱ عنصر قانونی
- ۹۷ ..... ۲-۱۶-۲ عنصر مادی
- ۹۸ ..... ۲-۱۶-۲-۱ رفتار مجرمانه
- ۱۰۲ ..... ۲-۱۶-۲-۲ شرایط و اوضاع و احوال لازم برای تحقق جرم
- ۱۰۲ ..... ۲-۱۶-۲-۲-۱ مرتکب جرم
- ۱۰۳ ..... ۲-۱۶-۲-۲-۲ مجنی علیه جرم
- ۱۰۵ ..... ۲-۱۶-۲-۲-۱ واهی بودن امور مورد ادعای زوجین
- ۱۰۶ ..... ۲-۱۶-۲-۲-۲-۱-۱ عدم آگاهی هر یک از زوجین نسبت به واهی بودن امور مورد ادعای طرف مقابل
- ۱۰۷ ..... ۲-۱۶-۲-۳ نتیجه مجرمانه
- ۱۰۹ ..... ۲-۱۶-۲-۴ رابطه علی-علیه
- ۱۱۰ ..... ۲-۱۶-۳ عنصر معنوی
- ۱۱۲ ..... ۲-۱۷ علل و زمینهای فردی و اجتماعی تدلیس
- ۱۱۲ ..... ۲-۱۷-۱ ضعف جامعه‌پذیری مطلوب
- ۱۱۴ ..... ۲-۱۷-۲ ضعف تعلقات دینی
- ۱۱۶ ..... ۲-۱۷-۳ عدم توجه به کارکرد ارزشها
- ۱۱۷ ..... ۲-۱۷-۴ شر و شور جوانی
- ۱۱۸ ..... ۲-۱۷-۵ خودگرایی و جامعه‌گرایی
- ۱۱۹ ..... ۲-۱۷-۶ آموزش و یادگیری
- ۱۲۱ ..... ۲-۱۷-۷ توهم محملهای توجیهی
- ۱۲۳ ..... **گفتار سوم**
- ۱۲۳ ..... **بررسی جراحی زیبایی در ایران**
- ۱۲۴ ..... ۳-۱ مقدمه
- ۱۲۵ ..... ۳-۲ جایگاه عملیات جراحی زیبایی
- ۱۲۵ ..... ۳-۲-۱ مفهوم عملیات جراحی زیبایی
- ۱۲۷ ..... ۳-۲-۲ تاریخچه عملیات جراحی زیبایی
- ۱۲۹ ..... ۳-۲-۳ انگیزه اقدام به جراحی زیبایی

۱۳۱	۳-۳ انواع جراحی زیبایی
۱۳۱	۳-۳-۱ انواع جراحیهای زیبایی صورت
۱۳۲	۳-۳-۲ انواع جراحیهای زیبایی دیگر نواحی بدن
۱۳۳	۳-۴ تجویز جراحیهای زیبایی و ترمیمدر گستره حقوق
۱۳۴	۳-۴-۱ ادله تجویز انجام عملیات پزشکی
۱۳۵	۳-۴-۲ نقد دلایل در جراحیهای زیبایی و ترمیمی
۱۳۶	۳-۴-۲-۱ قابل استناد نبودن عرف
۱۳۷	۳-۴-۲-۲ فقدان اصل ضرورت
۱۳۸	۳-۴-۲-۳ تشکیک در جریان قاعده احسان
۱۳۹	۳-۴-۲-۴ انتقاد از اختیار مطلق فرد
۱۴۰	۳-۴-۲-۵ سکوت قانونگذار
۱۴۱	۳-۴-۲-۶ عدم جود مصالح اجتماعی
۱۴۲	۳-۴-۳ ادله نوظهور در جیه جراحیهای زیبایی و ترمیمی
۱۴۲	۳-۴-۳-۱ ادله رونق ختم
۱۴۳	۳-۴ ادلع جامعه شناسی
۱۴۴	۳-۵ جراحیهای زیبایی و ترمیمی از منظر فقها
۱۴۶	۳-۵-۱ نظر مخالفان و موافقین
۱۴۸	۳-۵-۲ نظر میانه (قائلین به تفکیک)
۱۵۲	۳-۶ بررسی جراحی زیبایی و تدلیس در نکاح
۱۵۲	۳-۶-۱ بررسی جراحی زیبایی و تدلیس در نکاح از منظر فقهی
۱۵۲	۳-۶-۲ بررسی جراحی زیبایی و تدلیس در نکاح در حقوق موضوعه ایران
۱۵۵	گفتار چهارم
۱۵۵	نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۵۶	۴-۱ نتیجه گیری
۱۶۰	۴-۲ پیشنهادات:
۱۶۵	منابع و مآخذ

مقدمه:

تدلیس یعنی تاریکی یعنی برعکس جلوه دادن واقعیت و یا اظهار خلاف واقع از روی عمد مثل همان ضرب المثل معروف گنجشک را رنگ زدن جای قناری جا زدن است. و البته در فرهنگ معین آمده تدلیس یعنی فریبکاری فریب دادن پنهان کردن عیب چیزی^۱. قانون مدنی ایران بنابه ماده ۴۳۸ ق م، تدلیس عبارت است از عملیاتی که موجب فریب طرف دیگر معامله می شود، و البته در لغت نامه دهخدا تدلیس چنین معنی شده (مصدر عربی به معنای پنهان کردن عیب تان بر مشتری یا عیب متاعی را پوش دادن) آنچه بایع متوجه نشود مانده تدلیس ما شطه که زن زشت را زیبا جلوه دهد یا شوی را غیب شود.^۲ مثل اینکه برای فروش اسب عملیاتی متقلبانه انجام دهیم و باعث فریب خریدار شویم مثل اینکه اسب را جوان خطاب کنیم و بعد از عقد معلوم شود که اسب پیر بوده و از آن طرفه نیز که در نوشته های اهل تشیع و اهل سنت تدلیس مدنی را بیشتر به زیار عیب و گاه به مفهوم غبن نزدیک دانسته اند و البته در جایی نوشته تدلیس به معنی مسلمان شدن طرف فریب خورده در معامله بر فسخ عقد به سبب نیرنگ زدن طرف دیگر است.^۳ در فوق ایران بنا بر ماده ۳۹۶ تدلیس را در زمره خیارات می آورد و سه ماده ۴۳۸ و ۴۴۰ و ۳۹۶ را به آن اختصاص می دهد. و البته در مورد تدلیس در نظام حقوقی ایران با سهام حقوقی فرانسه و انگلیس بیگانگی چندانی وجود ندارد و حتی می توان شباهتهای های چشمگیری در

۱ (معین محمد، فرهنگ معین، ص ۵۶۱).

۲ (دهخدا، علی اکبر، فرهنگ فارسی دهخدا، ج ۲، ص ۵۰۵)

۳ (فرهنگ فقه مطابق مذاهب اهل بیت، جلد ۳، ص ۵۴۳)

آن‌ها یافت همانطور که در حقوق فرانسه تدلیس (Le dol) خوانده می‌شود و ماخوز از ریشه لاتین است و در حقوق انگلیس معنای وسیع‌تر از تدلیس در حیطه قرار داد دارد یعنی عامل معیوب کننده عقد است و در یونان Dolos خوانده می‌شود و البته در فقه اسلامی در اصطلاحات خدعه و نیرنگ به کار می‌رود و گاه به مفهوم تدلیس نزدیک می‌شود و البته در فرانسه جنبه جزایی تدلیس تحت مفهوم Escriguerie خوانده می‌شود که در ایران معنی کلاهبرداری می‌دهد. البته در افغانستان نیز از تدلیس در ماده‌های حقوقی قانون مدنی تعریف شده در ماده ۵۷۰ قانون مدنی افغانستان ضعف تعریف تدلیس مقرر می‌دارد فریب عبارت است از بکار بردن وسایل پلید آمیز قولی و فعلی که طرف مقابل عقد را به راضی شدن عقد بکشاند به نحوی که اثر و دلیل به کار برده نشود رضایت در عقد نیز وجود نداشت و البته در انگلیسی نیز تدلیس را براساس (presentation misre) قلب واقعیت خوانده شده^۱ (پرویز اوصیا: تدلیس: مطالعه تطبیقی در حقوق فرانسه و انگلیس و اسلام و ایران تحولات حقوق خصوصاً در نظر^۲ البته خانواده با هویت‌ترین نهاد اجتماعی است و نقش انکارناپذیر آن در سلاطین فرد و اجتماع به حدی است که هیچ‌یک از مکاتب فلسفی سیاسی و اجتماعی خود را از پرداختن به آن بی‌نیاز ندیده‌اند^۳ و به خاطر اهمیت خانواده و البته نکاح در جامعه به سبب این از خیارها در آن پذیرفته نیستند ولی پاره‌ای از خیارها که با طبیعت اجتماعی نکاح سازگار داشته پذیرفته شده در مواردی مثل تدلیس در نکاح و تخلف از شرط صفت و آنها را قابل

۱ (کشاوری، بهمن، فرهنگ حقوقی انگلیس به فارسی، ص ۲۵۷)

۲ (دکتر کاتوزیان، تهران، ۱۳۷۰)

۳ (کاتوزیان، ناصر، دره مقدماتی، حقوق خانواده، ص ۸، محقق داماد، مقدمه، ۱۵)

فسخ اعلام کرده^۱، تدلیس در نکاح از معنای عام آن دوره نیفتاده و به این صورت تعریف شده تدلیس در نکاح آن است که با اعمال متقلبانه نقص یا عیبی را که در یکی از زوجین هست پنهان دارند، یا اورادارای صفت کمالی معرفی کنند که فاقد آن است چنانچه مرد خود را بر خلاف واقع دارای ثروت و مقام معرفی کنند یا با ارائه مدارک مجعول خود را پزشک معرفی کند یا زن خود را دارای هنر خیاطی یا دیگر هنرها معرفی کنند و نباشد و از این راه طرف مقابل را فریب داده و وادار به ازدواج کند و بعد از عقد معلوم شود که فاقد وصف مذکور بوده یا عیبی داشته و با عملیات فریبنده خود آن را مخفی کرده در این موارد طرف فریب خورده دارای حق فسخ است.^۲ این عملیات فریبنده در نکاح ۲ نوع است ۱ گاهی عیب را پوشانده و ۲ عیبی وجود ندارد و با عملیات متقلبانه یک صفت یا وصفی که فاقد آن است برای تحقق تدلیس یکی از دو طرف باید به صفت طرف دیگر را بفریبد یعنی با پوشاندن معایبی که دارد یا نمایاندن که در او نیست دیگری را معذور و راضی به نکاح سازد^۳ متأسفانه امروزه تدلیس در ابعاد وسیع تری نسبت به گذشته وجود دارد و با توجه به نقش مهم خانواده در جامعه تدلیس در نکاح باید مورد توجه بیشتری قرار گرفته متأسفانه این معزل اجتماعی پرونده های زیادی را به واسطه اختیاس داده و ازدواج های زیادی در اثر این عملیات فریبنده منجر به جدایی می شود. البته در متون فقهی با توجه به مهم بودن عقد نکاح یعنی از نیازات پذیرفته نمی شوند ولی در خصوص نیاز تخلف شرط صفت به علت وجود خصوص تجویز کننده موضوع

۱ (کاتوزیان، ناصر، مقدماتی حقوق خانواده، ص ۱۸۱، ۱۸)

۲ (صفایی، دکتر سید حسین امامی دکتر اسدالله، مختصر حقوق خانواده، تهران، ۱۳۹۲)

۳ (کاتوزیان، ناصر کادور، مقدماتی، حقوق خانواده، ص ۱۸۱) (شهپازی، مختصر حقوق مدنی)

مورد تردید و اختلاف است ولی در بعضی از روایات و اصله خیار در صورت وجود (عنصر فریب و تدلیس استنباط) می‌گردد و در بعضی موارد تدلیس استنباط نمی‌گردد^۱ و در مواردی بسیاری از فقها به استناد روایاتی که وجود دارد معمولاً در عقد نکاح قائل به خیار تدلیس شده شده‌اند و از خیار تخلف وصف نامی به میان نیاورده‌اند^۲ و بعضی از فقها تدلیس را به طور مطلق موجب خیار ندانسته بلکه در صورت وجود اشتراط قائل به خیار شده‌اند^۳ و بعضی از فقها برای بعضی مسائل خیار را مسلم دانسته‌اند مثل حدیث و بکارت هرچند عنصر تدلیس وجود نداشته باشد و بعضی از فقها به خیار تخلف وصف را جاری دانسته و فقهای معاصر نیز به آن فتوا داده‌اند^۴ فقهای امامیه تدلیس را از موجبات فسخ می‌دانند و در کتاب نکاح فصلی به آن اختصاص داده شده است. تدلیس موجب حق فسخ است به زن باشد چه مرد و این عمل دارای دو جنبه حقوقی کیفری است. اول ضرر و زیان‌های مادی معنوی هم در دعوای فسخ به طور جداگانه قابل مطالبه خواهد بود.^۵ و البته یکی از مسائل نو که باعث میشود طرفین طرف مقابل خود را فریب و عیب خود را مخفی کند جراحی زیبایی است به طوری که اگر طرف مقابل حقیقت را بفهمد، ارضی به ازدواج نشود یا با شرایط دیگری آن را بپذیرد.^۶ یکی از ابعاد معنوی انسان گرایش به جمال و زیبایی است و مواردی وجود دارد که افراد با نیت سود و برای فریب و تدلیس و یا

۱ (محقق داماد، سید مصطفی، بررسی فقهی حقوق خانواده نکاح و انحلال آن، ۱۳۹۵، ص ۳۵۸)

۲ (مسائلک الافهام، ص ۱۳۹/۸)

۳ (شراعی الاسلام، ۵۴۴)

۴ (اصفهان‌ئی، سید ابوالحسن: وسیله النجاه، ص ۲۶۷) (خمینی، روح الله موسوی، تحریر الوسیله، ص ۳۰۲)

۵ (صفایی، سید حسین، امامی، اسدالله، مختصر حقوق خانواده، ۱۳۹۲، ص ۲۱۴)

۶ (شهید، مهدی، ۱۳۹، ص ۶۹)

انجام جرم و اختصاص هویت اصلی خویش به این جراحی ها دست می زند^۱ این جاذبه معنوی انسان است که او را به زیباسازی جسم و چهره اش فرامی خواند زیبایی خصوصیتی است که احساس خوشایندی را به انسان می دهد و یکی از مهم ترین ارزش های اجتماعی و موهبتی از جانب خداوند بود و به این دلایل انسان ذاتا به دنبال زیبایی و گرایش به آن دارد.^۲ از لحاظ غلمی در تبیین جراحی پلاستیک بین دو قسم جراحی زیبایی صرف و ترمیمی قائل به تفکیک می شوند کع فقیهان عمل جراحی ترمیمی را جایز و در عمل جراحی زیبایی محض اتفاق نظر ندارند حت برخی آن را حرام تلقی می کند و آن را عملی متقلبانه موجب فریب و تدلیس در نکاح دور شدن از رسالت انسانی می دانند و در مقابل بسیاری از فقیهان قائل به مشروعیت آن شده اند.^۳ حتی در مواردی از مواد آرایشی در فقه اسلامی سخن به میان آمده و از موارد تدلیس به شمار رفته مثلا زمانیکه دختری قصد ازدواج دارد جلوی خواستگار زیباتر و نیکوتر از آن است. هست جلوه داده شود.^۴ ضرورت ایجاب می کند که در این عصر با پیشرفت علم پزشکی و مهم بودن نقش خانواده در جامعه ت جراحی های زیبایی که باعث جلوگیری از رسم پایدن کانون گرم خانواده می شود و امکان بهبودی بیماری ها و نقص هایی مثل بینایی های پوستی مثل برمن جذام و مقاربتی مثل افضا و قرن و موارد دیگری که با علم پزشکی در قرن حاضر بهبود می یابند از جراحی های ترمیمی هستند باید دنبال ممنوعیت فسخ نکاح به

۱ (حسینی، محمد، ۲۰۰۸، م/ص ۴۲)

۲ (نقیبی، سید ابولقاسم، کلهرنیا گکلاره، میثم، صدر طباطبایی، سید محمدعلی، فصل نامه اخلاق زیستی، ۱۳۹۴، ص ۷۷ به بعد)

۳ (همان)

۴ (محمدین ملکی، شهید ثانی، ۱۳۷۷، ص ۱۷۷)

واسطه تدلیس باشیم و به بیماری های که امروزه صعب العلاج و یا تحمل ناپذیر هستند. مثل سرطان ایدز یا بیماری های مقاربتی دیگر چاره جدی کنیم و در این راستا محقق داماد به دنبال بهره مندی از آن است که در این موارد نیاز تدلیس و تخلف از شرط صفت داشته باشند^۱ پس باید تدلیس را به واسطه جراحی زیبایی از نظر فقه و حقوق عمیقاً مورد بررسی قرار دهیم و البته در پژوهش حاضر نیز سعی گردیده بطور دقیق در مسئله نکاح وارد شویم و جهت تبیین هر چه بیشتر و بهتر تدلیس تعریف لغوی و استطلاحي و آثار آن (ضمانت اجرای آن و آرای وحدت و رویه و نمودارخواست آن در فقه و حقوق پرداخته موضوع ایران پرداخته شود و البته به تضمین موضوع تدلیس به واسطه جراحی زیبایی خواهیم پرداخت.

پرسش اصلی :

- ۱- آیا جراحی زیبایی در فقه و حکمت موضوعی ایران تدلیس در نکاح محسوب می شود ؟
- ۲- در صورتی جراحی زیبایی و تدلیس در نکاح از منظر فقه و حقوق موضوعه ایران سرنوشت نکاح و خسارت طرف مقابل چه خواهد شد؟
- سئوالات فرعی ۱- آیا مسئولیت ناشی از تدلیس از لحاظ فقه و حکمت موضوعی ایران مشروط به عمد و اطلاع است یا خیر؟
- ۲- آیا میتوان در تدلیس در نکاح از لحاظ فقه و حقوق موضوعه ایران اشخاص ثالث را متهم کرد؟
- ۳- آیا صرف سقوط هر یک از طرفین در نکاح از لحاظ فقه و حقوق موضوعه ایران تدلیس به حساب می آید؟

۱ (محقق داماد، حقوق خانواده)